

Tiukempi ja tuloksellisempi eurooppalainen palauttamispolitiikka

#SOTEU

12. syyskuuta 2018

”Ihmiset, joilla ei ole oikeutta jäädä Eurooppaan, on palautettava lähtömaihinsa. Koska nyt palautetaan vain 36 prosenttia laittomista muuttajista, on selvää, että toimia on tehostettava huomattavasti. Tämä on ainoa tapa, jolla EU voi osoittaa solidaarisuutta pakolaisille, jotka ovat todellisen suojelun tarpeessa.”

Jean-Claude Juncker, puhe unionin tilasta, 13. syyskuuta 2017

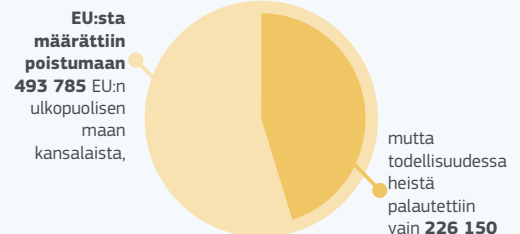

Tuloksellinen ja inhimillinen palauttamispolitiikka on olennainen osa EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa pyrkimyksenä on hallita muuttoliikettä paremmin ja vähentää laittoman muuttoliikkeen kannustimia. Eurooppa on vastaisuudessaakin antelias ja solidaarinen niitä kohtaan, jotka todella ovat suojelun tarpeessa. Jotta turvapaikkajärjestelmä toimisi hyvin, yhtä tärkeää on kuitenkin se, että ihmiset, jotka eivät pakene sotaa tai vainoa ja joilla ei ole oikeutta jäädä EU:hun, palautetaan lähtömaihinsa (noudattaen täysimääräisesti palautettavien perusoikeuksia). Tällä tavoin osoitetaan lisäksi muuttoa harkitseville selkeästi se, että vaaralliselle ja laittomalle matkalle kohti EU:ta ei kannata lähteä.

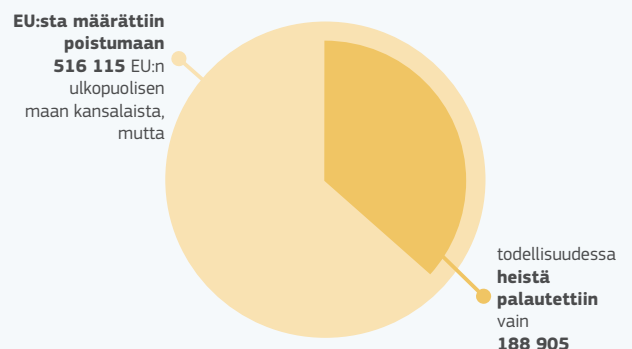
Uudet ja tiukemmat säännöt EU:n palauttamispolitiikan tehostamiseksi

EU:n palauttamisdirektiivin kohdennettu uudelleentarkastelu: Vuonna 2008 hyväksytyllä palauttamisdirektiivillä vahvistetaan oikeudenmukaiset ja läpinäkyvät yhteiset normit ja menettelyt sellaisten EU:n ulkopuolisista maista tulevien henkilöiden palauttamiselle, joilla ei ole laillista oikeutta oleskella EU:n alueella. Jäsenvaltiot ovat kuitenkin soveltaneet direktiiviä tehottomasti ja epäyhtenäisesti, ja tämä on vähentänyt EU:n palauttamismenettelyjen yleistä tehokkuutta. Uusilla säännöillä poistetaan esteitä ja epäjohtamukaisuuksia, jotka vähentävät tuloksellisia palautuksia. Niiden myötä palauttamismenettelyt nopeutuvat. Uudet säännöt vähentävät myös turvapaikanhakijoiden pakenemista ja luvaton edelleen liikkumista, ja onnistuneiden palauttamisten osuus EU:ssa kaiken kaikkiaan kasvaa. Kaikissa toimissa noudatetaan täysimääräisesti palautettavien perusoikeuksia sekä palauttamiskiellon periaatetta.

Vuonna 2016 palautuksista onnistui 45,8 prosenttia

Vuonna 2017 palautuksista onnistui 36,6 prosenttia

SELKEÄT MENETTELYT

- Palautuspäätökset olisi järjestelmällisesti tehtävä samanaikaisesti tai heti sen jälkeen kun päätös laillisen oleskelun päättämisestä on tehty, esimerkiksi kun kielteinen turvapaikkapäätös on annettu tai viisumin tai oleskeluluvan voimassaolo on päättynyt.

NOPEUTETUT RAJAMENETTELYT

- Yksinkertaistettuja palauttamismenettelyjä sovelletaan henkilöihin, joiden turvapaikkahakemus on hylätty rajamenettelyssä. Näin varmistetaan se, että palauttamispäätökset voidaan tehdä ja panna nopeasti täysimääräisesti täytäntöön EU:n ulkorajoilla ja myös valvotuissa keskuksissa.

PAREMPI SEURANTA

- Jäsenvaltioiden on perustettava palauttamisten kansallinen hallintajärjestelmä, josta on saatavissa ajan tasalla olevaa tietoa jokaisen palautettavan henkilön henkilöllisyydestä ja oikeudellisesta tilanteesta.

VAPAAEHTOISEN PALUUN TEHOSTAMINEN

- Jäsenvaltioiden olisi autettava palaajia enemmän ja esimerkiksi tuettava näiden kotoutumista uudelleen lähtömaahansa.
- Jäsenvaltiot saavat lisäksi mahdollisuuden lyhentää vapaaehtoiselle poistumiselle annettavaa määräaika tai poistaa sen kokonaan pakenemisen estämiseksi tai vastatakseen yleistä järjestystä tai kansallista turvallisuutta koskevaan uhkaan.

VÄÄRINKÄYTTÖSTEN ESTÄMINEN

- Palauttamismenettelyt ja turvapaikkamenettelyt tullaan sovittamaan paremmin yhteen ottamalla käyttöön yhdenmukaiset määräajat palauttamispäätöstä koskevassa muutoksenhaussa siten, että kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneen turvapaikanhakijan on haettava muutosta palauttamispäätökseen viiden päivän kuluessa.
- Palauttamismenettelyn kohteena olevat henkilöt veloitetaan tekemään yhteistyötä esimerkiksi henkilöllisyyden tarkistamisessa ja matkustusasiakirjojen hankkimisessa.

SÄILÖÖNOTTOA KOSKEVAT YHDENMUKAISTETUT SÄÄNNÖT

Jotta voidaan tuloksellisemmin varmistaa, että palauttamismenettely onnistuu, säilöönottoa on hyödynnettävä tehokkaammin:

- pakenemisriskin määrittämistä koskevat yhteiset perusteet;
- mahdollisuus ottaa säilöön henkilöitä, jotka muodostavat uhan yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle;
- säilöönoton vähimmäiskestoajaksi vähintään kolme kuukautta.

PERUSOIKEUKSIA KOSKEVAT VAHVAT TAKEET

- Tämänhetkiset EU:n takeet, jotka koskevat muuttajien perusoikeuksia, eivät muutu, ei myöskään palauttamiskiellon periaatteen noudattaminen. Tämä koskee myös tilanteita, joissa palautettavat henkilöt on otettu säilöön.
- Jäsenvaltioiden on jatkossakin taattava, että perheen yhtenäisyyttä kunnioitetaan, ja otettava aina huomioon lapsen etu ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeet. Säännöissä varmistetaan myös vastaisuudessa se, että palautettavilla on käytössään tehokkaat oikeussuojakeinot, joiden avulla he voivat hakea muutosta palautuspäätökseen.

Kattava EU:n palauttamispolitiikka

Tänään ehdotettu palauttamisdirektiivin uudelleentarkastelu kuuluu EU:n toimiin, joilla pyritään lisäämään palautusten tuloksellisuutta. Osana näitä toimia **eurooppalainen raja- ja merivartiosto** antaa jäsenvaltioille enemmän tukea. Lisäksi **lähtömaiden kanssa lisätään yhteistyötä**, joka liittyy niiden omien kansalaisten takaisinottamiseen, ja EU:n talousarviosta on mahdollista saada **rahoitustukea** tätä varten.

Yhteistyön lisääminen EU:n ulkopuolisten maiden kanssa

Jotta suurempi osuus palauttamispäätöksistä onnistuttaisiin panemaan täytäntöön, EU on lisännyt yhteistyötä laittomien muuttajien kotimaiden kanssa, jotta nämä maat täyttäisivät kansainväliset velvoitteensa ja ottaisivat takaisin omat kansalaisensa, jotka oleskelevat laittomasti Euroopassa. EU pyrkii tehostamaan palauttamiseen ja takaisinottoon liittyvää yhteistyötä käyttämällä **kaikkia kannustimia ja vaikutuskeinoja**, joita sillä on käytettävissään kansallisella ja EU:n tasolla, mukaan lukien viisumipolitiikkaan liittyvät koordinoidut toimenpiteet. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ottavat käyttöön ja sovittavat yhteen kaikki vaikutuskeinot, jotta EU:n ulkopuolisten maiden kanssa voitaisiin vuonna 2016 käynnistetyn **muuttoliikealan kumppanuuskehiksen** mukaisesti tehdä räätälöityjä sopimuksia muuttoliikkeen hallitsemisesta yhteisvoimin. Näin pyritään kohentamaan palauttamista ja takaisinottoa koskevaa yhteistyötä. Viime kuukausina on saavutettu merkittävää edistystä.

- EU on tehnyt **takaisinottosopimuksen** 17 maan kanssa ja neuvottelee sopimuksesta vielä kuuden muun maan kanssa (Vallo-Venäjä, Nigeria, Tunisia, Kiina, Jordania ja Algeria).
- EU on myös pyrkinyt parantamaan **takaisinottoon liittyvää käytännön yhteistyötä** laittomien muuttajien alkuperämaiden kanssa. Pelkästään kahden viime vuoden aikana on sovittu uusista järjestelyistä jo kuuden maan kanssa (Afganistan, Guinea, Bangladesh, Etiopia, Gambia ja Norsunluurannikko), ja työ on käynnissä useiden keskeisten maiden kanssa.

Tehostettua tukea Euroopan raja- ja merivartiostolta

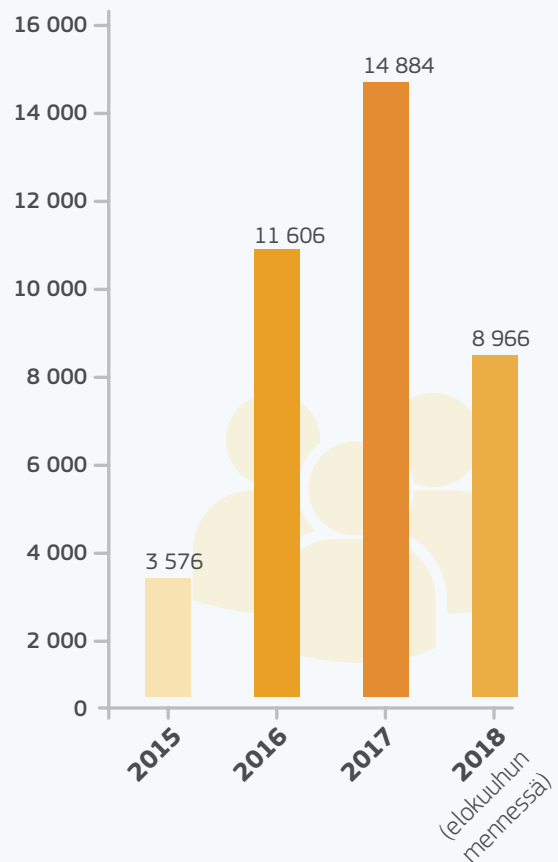
Lokakuussa 2016 perustetusta Euroopan raja- ja merivartiovirastosta on parissa vuodessa tullut **todellinen EU:n keskus palauttamisasiissa**. Virasto kykenee antamaan jäsenvaltioille tehokasta tukea niiden henkilöiden palauttamisessa, joilla ei ole oikeutta jäädä EU:hun. Komissio on tänään ehdottanut, että **eurooppalainen raja- ja merivartiosto tukisi palauttamisia enemmän**. Ehdotuksen mukaan raja- ja merivartiosto voisi nyt avustaa jäsenvaltioita palauttamismenettelyissä ja muun muassa valmistella palauttamispäätöksiä, selvittää palautettavien henkilöiden henkilöllisyyksiä ja hankkia matkustusasiakirjoja.

Euroopan raja- ja merivartioviraston organisoimat palauttamiset nopeutuvat koko ajan. Vuonna 2017 palautettiin kaikkiaan 14 884 henkilöä ja vuoden 2018 tammikuun ja elokuun välisenä aikana 8 966 henkilöä.

Rahoitustuki EU:n talousarviosta

Komissio antaa tuntuvaa rahoitusapua jäsenvaltioille tuloksellisten palautusten toteuttamiseksi. Nykyisessä rahoituskehiksessä (vuodet 2014–2020) on jo suunnattu yli miljardi euroa EU:n varoja jäsenvaltioiden palauttamis- ja takaisinotto toimien tukemiseen. Komissio on ehdottanut, että seuraavassa rahoituskehiksessä (vuodet 2021–2027) muuttoliikkeen hallintaan osoitetaan 51 prosenttia enemmän varoja. Tuen määräksi tulisi tällöin 10,4 miljardia euroa, ja palautukset olisivat yksi tuen tärkeimmistä painopisteistä. Lisäksi **Euroopan raja- ja merivartiovirasto** rahoittaa itse täysimääräisesti tuen, jota se antaa jäsenvaltioille palauttamisasiissa.

Euroopan raja- ja merivartioviraston tukemissa toimissa palautettujen henkilöiden määrä

Julkaisutoimisto

Print ISBN 978-92-79-92129-2 doi:10.2775/497462 NA-03-18-138-FI-C
PDF ISBN 978-92-79-92138-4 doi:10.2775/816714 NA-03-18-138-FI-N